

Streda 31. decembra 2014

Podľa štatistík má osemdesiatpäťročný človek v tento posledný deň roka približne osemdesiatpercentnú šancu dožiť sa 31. decembra 2015. Čerpám z údajov Úradu verejného zdravotníctva.

Urobím, čo bude v mojich silách, no nesťažujte sa, ak sa tento denník nedočká konca roka. Šanca je jedna k piatim.

Štvrtok 1. januára 2015

V minulosti zvykol Evert zapáľovať petardy napchané do psích výkalov alebo ešte lepšie do konských výkalov, no tie boli vzácnosťou. Štve ho, že výbušniny bývali voľakedy oveľa menšie než dnes.

„Takto na vozíčku je veľká šanca, že sa vyhodím do povetria, inak by som rád pár bzučiakov odpálil v hale,“ napísal Evert komentár do niekoľko dní trvajúcej diskusie na tému ohňostroje.

Napriek petícii obyvateľov nepohla riaditeľka Stelwagenová ani prstom, aby okolo nášho domova zriadila bezohňostrojovú zónu. Podľa informácie vyvesenej na nástenke to v tejto chvíli

Zolang er leven is. Het nieuwe geheime dagboek van Hendrik Groen, 85 jaar
Copyright © 2016 Hendrik Groen & J.M. Meulenhoff bv, Amsterdam
Published by special arrangement with Meulenhoff Boekerij B.V.
in conjunction with their duly appointed agent 2 Seas Literary Agency
and co-agent Livia Stoia Literary Agency.
Cover Illustration © Victor Meijer
Translation © Zoran Oravec, 2018
© NAKLADATELSTVÍ XYZ, 2018

ISBN 978-80-566-0493-6

nepovažovala za „relevantné“. Podľa mienky niektorých obyvateľov na tom niečo bolo. Predovšetkým tých, ktorí nevedeli, čo „relevantný“ znamená. Iní si zas mysleli, že Stelwagenová si kvôli tomu nemieni na mestskom úrade páliť prsty.

Náš klub *Starí, ale nie mŕtvi* (v skratke *Staniemrv*) slávil Nový rok v Evertovej apartmánovej prístavbe, v ktorej možno variť i piecť, čo sú aktivity, ktoré sú v izbách domova dôchodcov zakázané. Dať si preto ujsť príležitosť na družné kuchtenie by bola škoda, zvlášť v prítomnosti bývalých top kuchárov Antoina a Rie.

O trištvrte na dvanásť sme sa svorne premiestnili ku Grae-movi, členovi klubu, obývajúcemu najvyššie, piate poschodie. Na balkóne sme sa kochali pohľadom na ohňostroj a Evert v mene nás všetkých odpálil jednu tajne prepašovanú raketu ako znak odboja proti vedeniu domova. Bola to nádhera.

Sme zvedaví, kto nás bonzne.

Edward spontánne vyhlásil, že ak sa tak stane, sám predstúpi pred riaditeľku na koberček. Povedal, že bude rozprávať ešte nezrozumiteľnejšie než obyčajne a že nás o tom bude písomne informovať na nasledujúcej porade klubu.

Skrátka, vládla skvelá nálada.

V posteli som ležal o druhej. Už niekoľko desaťročí som nešiel spať tak neskoro. Bravó, Hendrik!

Piatok 2. januára

V minulom roku som mal každý deň prázdnu chvíľu. Počas celého roka 2013 som si svedomite viedol denník. Tá hodina a pol písania mi dávala pocit užitočnosti a zmysluplnosti. Možno je nedostatok povinností predsa len najmarkantnejšou črtou života v domove dôchodcov. Všetko za vás zariadia. Rozmýšľanie je zbytočné. Život tak možno konzumovať ako puding, niet do čoho zahryznúť. Ham, glg, von.

Je tu dostatok obyvateľov spokojných s týmito permanentnými all-inclusive prázdninami, ale mňa ani niekoľkých mojich priateľov takéto prázdne bytie v domove dôchodcov nenapĺňa šťastím.

Rozhodol som sa, že si denník budem viesť aj v roku 2015. Na jednej strane preto, aby som mal každý deň čo robiť, a na druhej strane, aby som sa držal v strehu. Aby si aj zmysly prišli na svoje a aby som mal prehľad o tom, čo sa deje v našom domove i vo svete. Nech má mozog denne čo robiť, spíšem svoje myšlienky pekne riadok po riadku. Gymnastika mozgu cibí ducha. Minulý rok som až príliš často myslel na to, aká je to škoda, že si nič nezaznamenávam, zvlášť, keď zasa nebol niektorý starký dostatočne opatrný a personál z toho urobil vedu, alebo keď riaditeľka sekírovala svojich podriadených. Mám znova chuť pustiť sa do písania.

Sobota 3. januára

Riaditeľ istého domova dôchodcov šiel príkladom svojim úprimným, v novinách publikovaným tvrdením: „Očakávania, ktoré si spoločnosť vo vzťahu k profesionálnej starostlivosti o dôchodcov stanovila, nie je schopná v súčasných podmienkach splniť.“

Povedané inak: Nemožno predísť tomu, že sa plienky z času na čas nevymenia okamžite, že sa stratí umelý chrup alebo že niekoho pripútajú k posteli. Smutné, ale pravdivé. Keby všetci chronickí sťažovatelia, všetci senzáciíchtiví novinári a všetkých tridsaťdva kontrolných úradov domovov dôchodcov stálo o zmenu, museli by presvedčiť väčšinu holandskej populácie o tom, že poplatky na zdravotné poistenie sa musia markantne zvýšiť. Veľa šťastia!

Sám zanesiem našej riaditeľke spomínaný článok.

To pozeráte, čo? Hendrik už nie je poslušný, ako býval. O odvážnom Hendrikovi však nemôže byť ešte reči, hoci som si pred rokom na pohrebe Eefje sľúbil, že svoju večnú opatrnosť pustím dolu vodou. Čím ďalej, tým častejšie poviem priamo, ako sa veci majú, a väčšinou mám z toho skvelý pocit. Najprv síce musím preglgnúť, srdce mi bije až v krku a na chvíľočku zaváham, no hneď potom skáčem z najvyššieho mostíka do hĺbok, aby som sa nakoniec jasajúc vynoril z vody. Podpora ostatných členov nášho klubu *Starí, ale nie mŕtvi* je pritom nenahraditeľná. Hlavne Evertova. Je to môj najlepší priateľ, nemá absolútne najmenší problém povedať, čo si myslí, a tak je mojou najväčšou oporou.

Aj na tento rok predpovedajú ukrutnú zimu. Napriek všetkým predchádzajúcim planým predpovediam mrazivých mesiacov sa aj tohoročná prognóza berie smrteľne vážne. Moji spolubývajúci „škrečkovali“ nadmieru úspešne. Skrinky kypia keksíkmi, čokoládkami, limonádami a toaletným papierom. O to posledné sa z dôvodu úsporných opatrení musel postarať každý sám. Odvtedy sa ním vo všeobecnosti utierame oveľa šetrnejšie, a to so všetkými z toho vyplývajúcimi dôsledkami. Čo sa ušetrí na papieri, musí sa vynaložiť na umývacie potreby.

Nedeľa 4. januára

Riaditeľku Stelwagenovú už medzičasom vôbec neprekvapuje, keď jej prinesiem nejaký novinový článok alebo jej dám radu, o ktorú nestojí.

Stelwagenová nepozná iné záujmy než svoje: dobrá reputácia nadovšetko. Zaisťuje si ju pokojom pod vlastnou strechou a krotkými obyvateľmi. Vie, že to viem. Vie aj to, že za mnou stojí pár ľudí, ktorých nesmie podceňovať, a ani to nerobí.

Zápas medzi riaditeľkou a *Staniemrvom* sa zvädza prepracovane a takticky, raz dosiahne malé víťazstvo jedna strana, inokedy druhá. Otvorený boj by nikomu neprospel. Na to sú ciele až príliš vysoké.

„Veľmi pekne ďakujem, pán Groen. Znova ste našli niečo, čo by nám prospelo?“

„Presne tak. Jeden zaujímavý článok od vášho kolegu o očakávaniach z hľadiska zdravotnej starostlivosti a o potrebe otvorenosti.“

„Sama som jej zástancom. Otvorenosť všade, kde sa dá. A vždy v službách verejného blaha.“

„Verejné blaho je výraz, za ktorým sa kadečo skrýva, pani Stelwagenová.“

„Súhlasím, pán Groen.“

Takto zhruba vyzerajú naše konverzácie. Väčšinou sa potom musím zotaviť z nervového vypätia, ale stojí to za to. Trocha adrenalínu v správnej chvíli nemôže uškodiť.

Pondelok 5. januára

Včera bolo krásne počasie, a preto som testoval, ako sa mi podarí absolvovať moju lavičkovú dráhu. Štyristo metrov po lavičku jedna zastávka, potom šesťsto metrov po lavičku druhá a nakoniec opäť štyristo metrov domov. Vzdialenosti sú len približné.

Trasu som absolvoval len s malými ťažkosťami. Akčný rádius mám už asi rok stabilný, a tak sa odvážim tvrdiť, že v tomto prípade platí, že stagnácia je pokrok.

Pre mňa platí: Najrýchlejší spôsob, ako sa niekam dostať, znamená ísť pomaly. Tak sa nezrútim cestou medzi dvoma lavičkami. Kráčať pomaličky a pôsobiť čiperne sa mi však nedarí. Rolátor odmietam a zatiaľ dôverujem palici, ktorú nosieval ešte môj otec a ktorou si svižne cinkám o dlaždice. Okrem toho sa

pokúšam na lavičkách sedieť čo najviac čulo. Márnivý Hendrik. Bohvieprečo.

Pravidelné zápisky do denníka ma opäť nesmierne tešia. Mám radosť z toho, že som sa znova chopil pera, a je mi ľúto, že som ho nechal rok nepohnute ležať.

Tak ako hovorievala moja žena: Človek ľutuje rozhodnutia, ktoré neurobil.

V nasledujúcich dňoch spíšem v hrubých črtách udalosti z nášho domova, ktoré sa stali počas strateného roka 2014.

Utorok 6. januára

Najdôležitejšia udalosť roka 2014 sa odohrala hneď druhého januára: Eefje mala pohreb. Pokladík môj, ležala tam nádherná ako Snehulienka v rokoch, až kým definitívne nezmizla v tieni veka truhly.

Rozlúčková ceremónia bola dôstojná, s peknou hudbou a rozprávalo sa na nej s dojatím. No nič z toho mi neposkytovalo útechu.

Hlavný dôvod, prečo som dlhé mesiace nemal chuť písať, bol ten, že mi nesmierne chýbala. Keď som si sadol za počítač, písal som okamžite jej meno. Čas liečil môj zármutok len veľmi pozvoľne.

Druhou veľmi dôležitou udalosťou bolo, že Grietje v novembri presťahovali na „opačnú stranu“, na uzatvorené oddelenie. Pán Alzheimer udrel skôr, ako sa očakávalo. Čoraz častejšie blúdila.